

2019-mut Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Nunanilu Avannarlerni suleqatigiinnermut Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Nunanilu Avannarlerni suleqatigiinnermut Naalakkersuisoq)

Pingajussaaneerinninneq**Aallarniut**

Aallarniutigalugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap 2019-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik sukkasuumik suliaqarneranut Naalakkersuisullu pingajussaaneerinninnissamut allannguutissatut siunnersuuteqarnerannut Naalakkersuisut sinnerlugit qujavunga.

Pingajussaaneerinninnissamut allannguutissatut siunnersuutit

Pingajussaaneerinninnissamut matumunnga atatillugu aningaasaliissutinut allannguutissatut siunnersuutit 153-inik oqaasertaliussanullu allannguutissatut siunnersuutit 22-nik Naalakkersuisut saqqummiussipput. Allannguutissatut siunnersuutit ataatsimoorlutik piffissami aningaasanut inatsiseqarfiusumi 2019-2022-mi tamarmiusumi IS-ip IST-llu inernissaanut missingersuutit 26,9 mio. kr.-nik pitsanngoriaateqarnerat nassatarissavaat.

Allannguutissatut siunnersuutit saqqummiunneqartut malillugit 2019-imut aningaasanut inatsit IS-imi 2019-imi 7,2 mio. kr.-nik sinneqartooruteqarfiussanngorpoq. Piffissaq aningaasanut inatsiseqarfiusoq 2019-2022 tamarmiusoq 21,1 mio. kr.-nik sinneqartooruteqarfiussaaq.

2019-imut aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissut

Allakkamik 2019-imut aningaasanut inatsimmut politikikkut isumaqatigiissummik imaqartumik takkuttoqarpoq. Partiit Siumut, Atassut, Nunatta Qitornaai, Inuit Ataqatigiit Demokratillu isumaqatigiissuteqartuupput.

Ilaatigut 2019-imut aningaasanut inatsimmi Uummannami Qaanaamilu umiarsualivinnik inaarsaanermi kiisalu Kangerlussuarmi umiarsualivimmik pilersaarusernermi sanaartornermilu ukiut sisamat ingerlaneranni aningaasaliissutit 51 mio. kr.-nik ilaneqassasut isumaqatigiissutip nassataraa.

Ukiuni arlalinni sulineramik ilanngaammik sulisinnaasunik amerleriaritississamik atulersitsisoqarnissaa oqallisigineqartarpoq. Taamaamat siunertamut sillimmatinik 50 mio. kr.-nik immikkoortitsisoqarpoq, taamatullu aamma sulinermut ilanngaammik sulinermiluunniit tapimik aalajangersimasumik periusissiorluni inatsisiliornermut

piareersaasioorneq aallartinneqarluni. Aningaasat taakku atugassanngortinneqarnissaannut Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussissapput.

Timigissarneq timersornerlu inunntut ataasiakkaanut pitsaasuvoq timigissarnerunerlu inuiaqatigiinnut peqqinnartuulluni. Tamanna tunuliaqutaralugu timersornermut tapiissutit ukiuni aningaasanut inatsisiliorfiusuni 24,1 mio. kr.-nik annerusineqarput, taakkulu siusissumik pinaveersaartitsinermillu sulianik ataatsimoorussamik pitsanngorsaanermi ilaasinnaapput.

Taamattaaq ilaqutariinnermut immikkoortumi atukkanik pitsanngorsaanernut ilaqutariinnut periusissiamut nutaamut ikorfartuutissamik, isumaginninnikkut suliniutaareersunut nukittorsaatissanik kiisalu ilaqutariit meerartallit atugaannik immikkut pitsanngorsaanernut 18 inorlugit ukiulinnut isumaginninnermi immikkoortumut tunngasunik ulloq unnuarlu sianerfissamik angajoqqaallu erninnermut atatillugu sulinngiffeqartarneranut pitsanngorsaatinut piffissami pineqartumi 43 mio. kr.-nik immikkoortitsisoqarpoq.

Utoqqalinermi pensionisiallit suliffeqarfinniitiinnarnissaannut piumassuseqalersinniarlugit aningaasatigut qulakkeerinniffiginissaat anguniarlugu eqqarsaatigineqarpoq aningaasarsiarisinnaasaannut killeritinneqartup 2020-mit qaffaaffiginissaa, taamaaliornikkullu ilassutitut pensionisianut tunngatillugu nammineq aningaasarsiat qaffakkiartorneranni qanoq ilineratigut ikilisaasoqarnissaanut killissaq allanngortillugu. Tassunga periusissamik sukumiisumik politikikkut oqaloqatiginninnerit aallartinneqassapput, aningaasanullu inatsimmi ukiuni sisamani 21,3 mio. kr.-t siunertamut immikkoortinneqarput.

Nukissiap akiisa 2018-imi atuutilersumit aaqqissuuteqqinneqarnerani innaallagissap erngullu akii assigiit atulersinneqarput. 2019-imut aningaasanut inatsimmi aaqqissuuseqqinnermi nunaqarfiit sinneruttut pingasut uku ilaatinneqalissapput: Kangerlussuaq, Narsarsuaq aamma Kulusuk.

Aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissut aamma ukiuni aggersuni politikikkut sulinissamut pingaarutilinnik siunnerfiliivoq. Ilaatigut aningaasarsiornerup siuarsarnissaa siunertaralugu suliffeqarfinnut akileraarutip appartinnissaanut amerlanerussuteqarluartunik politikikkut tunuliaqutsiinerup iluatsittumik pinera Naalakkersuisut pitsaasorujussuartut isigaat, tamannalu Naalagaaffimmit oqartussaaffinnik suli amerlanerusunik tigusinissamut pisariaqartumik toqqammavissaavoq. Aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissummissaaq amerlanerussuteqarluartut tassunga tunngasunik suliniutit annertusarnissaannut tunuliaqutsiinerat annertuumik pingaaruteqarpoq.

Naggataatigullu aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissut pisortat ingerlatsiviinik annertuumik pisariillisaanissamut sinaakkusiivoq. Tamanna ersarissanik piviusorsiorturnillu anguniagassiinertigut tulleriarinertigullu pissaaq. Aningaasartuuteqarfinni annertuunik siunnerfeqarluartunik sunniutinik uuttuinerit kiisalu angusarineqartut aningaasartuutitut naapertuunnerannik nalilersuinerit tassani periarfissanut ilaapput. Tassungalu atatillugu 2019-

imut aningaasanut inatsimmi ingerlatsiviup pisariillisarnissaanut sukumiisunik pisussaaffinnik akuersineq Naalakkersuisut iluarinartorujussuutippaat.

Taakkunungalu tapiliullugu Naalakkersuisut sinnerlugit 2019-imut aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissummi suliniutit pingaarnersiorneqarsinnaanerit nuannaarutigigakku oqaatigissavara.

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap pingajussaaneerinninnissamut isumaliutissiisutaa

Naalakkersuisut sinnerlugit Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqarluartut, ataatsimiititaliap isumaliussiisutaani Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat 175-it tamaasa akuerineqarnissaannik inassuteqarnera nuannaarutigigakku oqaatigissavara.

Naalakkersuisut aamma maluginiarpaat Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaannut inassuteqaateqangimmata. Ikinnerussuteqartut taakku inatsimmut siunnersuut tamaat akuersissutigineqassanngitsoq inassutigaa, kisiannili isumaliutissiisummi tunngavilersornagu.

Aningaasaqarnikkut imminut napatinneq, siunissamilu qallunaat naalagaaffiannit ataatsimoortumik tapiissutinik pinngitsuuisinnaaneq aningaasaqarnikkut politikimi anguniakkat pingaarnersaraat. Tamanna pitsaasumik sinaakkutsiinikkut aningaasarsiornerup siuariartortuarneranik, suliffeqartut amerlinerinik kiisalu ingammik isertitakitsuni akunnattumillu isertitaqartuni ilaqutariit meerartallit inuuniarnermikkut atugaannik pitsanngorsaansamik aallussinikkut anguneqassaaq. Anguniakkat taakku aningaasanut inatsimmik suliaqarnermi siunnerfiupput, tamannalu inernerani ersarissumik takuneqarsinnaavoq.

Naggasiut

Naalakkersuisut sinnerlugit 2019-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutitut saqqummiusseq kingornalu sularinninnerup kingorna 2019-imut aningaasanut inatsisip imarisaa, akuersissutigineqartussatut innersuunneqartoq qujassutigissavara.

Aningaasanut inatsimmut amerlanerussuteqarluartut tapersersuinissaasa qulakkeernissaa Naalakkersuisut kissaatigisimavaat. Kissaatigisaq tamanna partiit naalakkersuisooqataasut pingasut kiisalu Inuit Ataqatigiit Demokratillu tunuliaqutsiinerisigut anguneqarpoq. Isumaqatiginninniarnit pitsaasumik anguniagaqarfiusumillu ingerlanneqarput, isumaqatigiissullu aqqiisusseqqinnissanik suliassatsinni ataatsimoorussinermit pingaarutilimmik takussutissiivoq. Amerlanerussuteqarluartullu isumaqatigiissuteqarnerat aningaasaqarnikkut politikip ingerlanneqartup patajaatsuuneranik, nunattalu ineriartornera siammasissumik akisussaassuseqartumillu piviusorsioortumik siunnerfigineqarneranik takutitsisuuvoq.

Tassunga tapiliullugu 2019-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut pillugu politikikkut isumaqatiginninniarnerni partiit pitsaasumik siunnerfeqarluartumillu sulisimanerat Naalackersuisut sinnerlugit qujassutigaaara.

Taama oqaaseqarlunga aningaasanut inatsisit pillugu maani inersuarmi oqalliluarnissassinnik kissaappassi.